

32003L0109

L 16/44

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

23.1.2004.

DIREKTIVA VIJEĆA 2003/109/EZ**od 25. studenoga 2003.****o statusu državljana trećih zemalja s dugotrajnim boravištem**

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 63. stavke 3. i 4.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije ⁽¹⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskog parlamenta ⁽²⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽³⁾,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora regija ⁽⁴⁾,

budući da:

- (1) S ciljem postupne uspostave područja slobode, sigurnosti i pravde, Ugovor o osnivanju Europske zajednice predviđa donošenje mjera kojima će se osigurati slobodno kretanje osoba, u vezi s pratećim mjerama koje se odnose na kontrole vanjskih granica, azil i migraciju te donošenje mjera koje se odnose na azil, imigraciju i zaštitu prava državljana trećih zemalja.
- (2) Na posebnom sastanku u Tampereu 15. i 16. listopada 1999. Europsko vijeće zaključilo je da bi se pravni status državljana trećih zemalja trebao uskladiti sa statusom državljana država članice te da bi osobi koja je zakonito boravila u državi članici tijekom određenog razdoblja koje treba odrediti i koja ima boravišnu dozvolu za dugotrajno boravište trebalo u toj državi članici omogućiti skup ujednačenih prava koja su što je moguće sličnija onima koje imaju građani Europske unije.
- (3) Ova Direktiva poštuje temeljna prava i sukladna je načelima priznatima posebno u Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda te Povelji Europske unije o temeljnim pravima.
- (4) Integracija državljana trećih zemalja koji imaju dugotrajno boravište u državama članicama ključni je element promicanja ekonomske i socijalne kohezije, temeljnog cilja Zajednice koji je naveden u Ugovoru.

(5) Države članice trebale bi provoditi odredbe ove Direktive bez diskriminacije na temelju spola, rase, boje kože, etničkog ili socijalnog podrijetla, genetičkih karakteristika, jezika, vjere ili uvjerenja, političkih ili drugih mišljenja, pripadnosti nacionalnoj manjini, imovnog statusa, rođenja, invaliditeta, dobi ili spolne orijentacije. (6) Glavni kriterij za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem trebalo bi biti trajanje boravišta na državnom području države članice. Boravište bi trebalo biti i zakonito i neprekinuto kako bi se dokazalo da se osoba trajno nastanila u toj zemlji. Trebalo bi utvrditi odredbe za stupanj fleksibilnosti kako bi se u obzir mogle uzeti okolnosti u kojima bi osoba trebala privremeno napustiti državno područje.

(7) Za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem, državljanin treće zemlje trebali bi dokazati da imaju dostatna sredstva i zdravstveno osiguranje kako ne bi postali teret za državu članicu. Države članice, kod procjene posjedovanja stabilnih i redovitih sredstava, mogu uzeti u obzir čimbenike kao što su doprinosi mirovinskom sustavu i ispunjavanje poreznih obveza.

(8) Nadalje, državljanin treće zemlje koji žele steći i održati status osobe s dugotrajnim boravištem ne bi trebali predstavljati prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti. Pojam javni poredak može obuhvaćati osudu za počinjeno teško kazneno djelo.

(9) Ekonomski razlozi ne bi trebali biti osnova za odbijanje zahtjeva za dobivanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem i ne smatra se da su u suprotnosti s odgovarajućim uvjetima.

(10) Trebalo bi utvrditi pravila kojima se uređuju postupci razmatranja zahtjeva za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem. Takvi postupci trebali bi biti učinkoviti i provedivi, uzimajući u obzir uobičajen obim poslova uprava država članice, te bi trebali biti transparentni i pravedni kako bi osobama na koje se odnose osigurali odgovarajuću pravnu sigurnost. Oni ne bi trebali predstavljati sredstvo kojim se otežava ostvarivanje prava na boravište.

⁽¹⁾ SL C 240 E, 28.8.2001., str. 79.

⁽²⁾ SL C 284 E, 21.11.2002., str. 102.

⁽³⁾ SL C 36, 8.2.2002., str. 59.

⁽⁴⁾ SL C 19, 22.1.2002., str. 18.

- (11) Stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem trebale bi potvrđivati boravišne dozvole omogućujući dotičnim osobama lako i neposredno dokazivanje svog pravnog statusa. Takve boravišne dozvole također bi trebale ispunjavati tehničke standarde visoke razine, osobito u pogledu zaštite od krivotvorina i krivotvorenja kako bi se izbjegle zlouporabe u državi članici u kojoj je status stečen i u državi članici u kojoj se ostvaruje pravo boravišta.
- (12) Radi uspostave stvarnog instrumenta za integraciju osoba koje imaju dugotrajno boravište u društvo u kojem žive, osobe koje imaju dugotrajno boravište trebale bi uživati jednaki tretman kao i državljani države članice u širokom opsegu ekonomskih i socijalnih pitanja, pod odgovarajućim uvjetima definiranim u ovoj Direktivi.
- (13) Što se tiče socijalne pomoći, mogućnost ograničavanja pomoći za osobe koje imaju dugotrajno boravište na osnovne oblike pomoći mora se tumačiti u smislu da ovaj pojam obuhvaća najmanje pomoć osobama koje primaju minimalnu naknadu, pomoć u slučaju bolesti, trudnoće, pomoći za roditeljstvo i dugotrajnu njegu. U nacionalnom pravu trebali bi se utvrditi načini odobravanja takvih oblika pomoći.
- (14) Države članice trebale bi i dalje ostati obvezne maloljetnim osobama omogućiti pristup obrazovnom sustavu pod uvjetima sličnima onima koji su utvrđeni za njihove državljane.
- (15) Pojam studentskih stipendija u području strukovnog osposobljavanja ne obuhvaća mjere koje se financiraju programima socijalne pomoći. Nadalje, pristup studentskim stipendijama može ovisiti o činjenici da osoba koja podnosi zahtjev za takve stipendije sama ispunjava uvjete za sjecanje dugotrajnog boravišta. Što se tiče izdavanja studentskih stipendija, države članice također mogu uzeti u obzir činjenicu da građani Unije mogu koristiti ovu istu pogodnost u zemlji podrijetla.
- (16) Osobe s dugotrajnim boravištem trebale bi uživati pojačanu zaštitu od protjerivanja. Ova se zaštita temelji na kriterijima utvrđenim u odlukama Europskog suda za ljudska prava. Kako bi se osigurala zaštita od protjerivanja, države članice trebale bi osigurati učinkovit pravni lijek.
- (17) Usklađivanjem uvjeta za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem promiče se uzajamno povjerenje među državama članicama. Pojedine države članice izdaju dozvole s trajnim ili neograničenim rokom važenja pod uvjetima koji su povoljniji od onih predviđenih ovom Direktivom. Ugovor ne isključuje mogućnost primjene povoljnijih nacionalnih odredaba. Međutim, za potrebe ove Direktive trebalo bi predvidjeti da dozvole izdane pod povoljnijim uvjetima ne priznaju pravo boravka u drugim državama članicama.
- (18) Utvrđivanje uvjeta pod kojima bi državljani trećih zemalja koji imaju dugotrajno boravište mogli steći pravo boravišta u drugoj državi članici trebalo bi doprinijeti učinkovitom stvaranju unutarnjeg tržišta kao područja u kojem je osigurano slobodno kretanje osoba. To bi također moglo predstavljati glavni čimbenik mobilnosti, posebno na tržištu rada Unije.
- (19) Trebalo bi osigurati da se pravo boravišta u drugoj državi članici može ostvariti s ciljem rada u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe, studiranja ili čak nastanjivanja bez obavljanja ikakvog oblika gospodarske djelatnosti.
- (20) Članovi obitelji također bi trebali imati mogućnost nastanjivanja u drugoj državi članici s osobom koja ima dugotrajno boravište kako bi se očuvala cjelovitost obitelji i kako bi se izbjeglo otežavanje ostvarivanja prava na dugotrajno boravište. Što se tiče članova obitelji kojima bi moglo biti dozvoljeno pratiti ili pridružiti se osobi koja ima dugotrajno boravište, države članice trebale bi posebnu pozornost posvetiti situaciji djece odraslih osoba s invaliditetom i osobama prvog nasljednog reda koji o njima ovise.
- (21) Država članica u kojoj osoba s dugotrajnim boravištem namjerava ostvariti svoje pravo boravišta trebala bi imati mogućnost provjere ispunjava li dotična osoba uvjete za boravljenje na njezinom državnom području. Također, trebala bi imati i mogućnost provjere predstavlja li dotična osoba prijetnju javnom poretku, javnoj sigurnosti ili javnom zdravlju.
- (22) Kako pravo boravišta ne bi bilo bez učinka, osobe koje imaju dugotrajno boravište trebale bi u drugoj državi članici uživati jednaki tretman, pod uvjetima definiranim u ovoj Direktivi, onom koji uživaju u državi članici u kojoj su stekli taj status. Odobravanje pomoći/naknada u sklopu socijalne pomoći ne dovodi u pitanje mogućnost država članica da ukinu boravišnu dozvolu ako dotična osoba više ne ispunjava uvjete utvrđene ovom Direktivom.
- (23) Državljanima treće zemlje trebalo bi omogućiti stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem u državi članici u koju su se preselili i u kojoj su se odlučili nastaniti pod uvjetima usporedivima onima koji se zahtijevaju za njegovo stjecanje u prvoj državi članici.

- (24) Budući da ciljeve predloženog djelovanja, utvrđivanje uvjeta za odobravanje i ukidanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem i njemu pripadajućih prava te uvjeta pod kojima osobe koje imaju dugotrajno boravište ostvaruju prava boravka u drugim državama članicama, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego ih se zbog opsega i učinaka djelovanja može na bolji način ostvariti na razini Zajednice, Zajednica može donijeti mjere, u skladu s načelom supsidijarnosti određenim u članku 5. Ugovora. U skladu s načelom proporcionalnosti određenim u tom članku, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.
- (25) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola o stajalištu Ujedinjene Kraljevine i Irske priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice i ne dovodeći u pitanje članak 4. navedenog Protokola, te države članice ne sudjeluju u donošenju ove Direktive, nisu njome vezane niti se ona na njih primjenjuje.
- (26) U skladu s člancima 1. i 2. Protokola o stajalištu Danske priloženog Ugovoru o Europskoj uniji i Ugovoru o osnivanju Europske zajednice, Danska ne sudjeluje u donošenju ove Direktive, nije njome vezana niti se ona na nju primjenjuje,
- (b) „osoba s dugotrajnim boravištem” znači svaki državljanin treće zemlje koji ima status osobe s dugotrajnim boravištem kako je predviđeno člancima 4. do 7.;
- (c) „prva država članica” znači država članica koja je državljaninu treće zemlje po prvi put odobrila status osobe s dugotrajnim boravištem;
- (d) „druga država članica” znači svaka država članica koja nije ona koja je državljaninu treće zemlje po prvi put odobrila status osobe s dugotrajnim boravištem i u kojoj ta osoba s dugotrajnim boravištem ostvaruje pravo boravišta;
- (e) „članovi obitelji” znači državljani trećih zemalja koji borave u dotičnoj državi članici u skladu s Direktivom Vijeća 2003/86/EZ od 22. rujna 2003. o pravu na spajanje obitelji ⁽¹⁾;
- (f) „izbjeglica” znači svaki državljanin treće zemlje koji uživa status izbjeglice u smislu Ženevske konvencije o statusu izbjeglica od 28. srpnja 1951., kako je izmijenjena Protokolom potpisanim u New Yorku 31. siječnja 1967.;

DONIJELO JE OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

Ova Direktiva utvrđuje:

- (a) uvjete pod kojima država članica odobrava i ukida status osobe s dugotrajnim boravištem i njemu pripadajuća prava državljanima trećih zemalja koji zakonito borave na njezinu državnom području; i
- (b) uvjete boravišta za državljane trećih zemalja, koji imaju status osobe s dugotrajnim boravištem, u državama članicama koje nisu odobrile taj dugotrajno boravište.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive:

- (a) „državljanin treće zemlje” znači osoba koja nije građanin Unije u smislu članka 17. stavka 1. Ugovora;

- (g) „boravišna dozvola EZ-a za osobu s dugotrajnim boravištem” znači boravišna dozvola koju izdaje predmetna država članica nakon stjecanja statusa osobe s dugotrajnim boravištem.

Članak 3.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na državljane trećih zemalja koji zakonito borave na državnom području države članice.

2. Ova se Direktiva ne primjenjuje na državljane trećih zemalja koji:

- (a) borave u svrhu studiranja ili strukovnog osposobljavanja;
- (b) imaju pravo boraviti u državi članici na temelju privremene zaštite ili su zatražili pravo boravišta na tom temelju i čekaju odluku o svojem statusu;
- (c) imaju pravo boravišta u državi članici na temelju supsidijarnog oblika zaštite u skladu s međunarodnim obvezama, nacionalnim zakonodavstvom ili praksom država članica ili su zatražili pravo boravišta na tom temelju i čekaju odluku o svom statusu;

⁽¹⁾ SL L 251, 3.10.2003., str. 12.

- (d) su izbjeglice ili su zatražili status izbjeglice i o čijem zahtjevu još nije donesena konačna odluka;
- (e) borave samo na privremenoj osnovi kao što su *au pair* ili sezonski radnici, ili radnici koje je uputio pružatelj usluge za potrebe prekograničnog pružanja usluga, ili kao prekogranični pružatelji usluga ili u slučajevima kada su njihove boravišne dozvole formalno ograničene;
- (f) uživaju pravni status koji uređuju Bečka konvencija o diplomatskim odnosima iz 1961., Bečka konvencija o konzularnim odnosima iz 1963., Konvencija iz 1969. o posebnim misijama ili Bečka konvencija o zastupanju država u njihovim odnosima s međunarodnim organizacijama općeg karaktera iz 1975.

3. Ova se Direktiva primjenjuje ne dovodeći u pitanje povoljnije odredbe:

- (a) bilateralnih i multilateralnih sporazuma između Zajednice ili Zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i trećih zemalja, s druge strane;
- (b) bilateralnih sporazuma koji su već sklopljeni između države članice i treće zemlje prije dana stupanja na snagu ove Direktive;
- (c) Europske konvencije o poslovnom nastanu od 13. prosinca 1955., Europske socijalne povelje od 18. listopada 1961., izmijenjene Europske socijalne povelje od 3. svibnja 1987. i Europske konvencije o pravnom statusu radnika migranata od 24. studenoga 1977.

POGLAVLJE II.

DUGOTRAJNO BORAVIŠTE U DRŽAVI ČLANICI

Članak 4.

Trajanje boravka

1. Države članice odobravaju status osobe s dugotrajnim boravištem državljanima trećih zemalja koji zakonito i neprekidno borave na njezinu državnom području pet godina neposredno prije podnošenja odgovarajućeg zahtjeva.
2. Razdoblja boravišta zbog razloga iz članka 3. stavka 2. točaka (e) i (f) ne uzimaju se u obzir za potrebe izračuna razdoblja iz stavka 1.

Što se tiče slučajeva obuhvaćenih člankom 3. stavkom 2. točkom (a), kada je državljanin treće zemlje stekao uvjete za odobrenje boravišta koje će mu omogućiti odobravanje statusa

osobe s dugotrajnim boravištem, samo polovica razdoblja boravišta za potrebe studiranja i strukovnog osposobljavanja može se uzeti u obzir u izračunu razdoblja iz stavka 1.

3. Razdoblja izbivanja s državnog područja predmetne države članice ne prekidaju razdoblje iz stavka 1. i uzimaju se u obzir za njegov izračun ako su kraći od šest uzastopnih mjeseci i ukupno ne iznose više od 10 mjeseci unutar razdoblja iz stavka 1.

U slučajevima privremenih posebnih ili iznimnih razloga i u skladu s njihovim nacionalnim pravom, države članice mogu prihvatiti da duže razdoblje izbivanja od onog iz prvog podstavka ne prekida razdoblje iz stavka 1. U takvim slučajevima države članice pri izračunu razdoblja iz stavka 1. ne uzimaju u obzir odgovarajuće razdoblje izbivanja.

Odstupajući od drugog podstavka, države članice pri izračunu ukupnog razdoblja iz stavka 1. mogu uzeti u obzir razdoblja izbivanja koja se odnose na upućivanje u drugu državu za potrebe zaposlenja, uključujući pružanje prekograničnih usluga.

Članak 5.

Uvjeti za stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem

1. Države članice zahtijevaju od državljana trećih zemalja da im za sebe i članove obitelji koji o njima ovise osiguraju dokaz da imaju:

- (a) sigurne i redovite izvore sredstava koji su dostatni za uzdržavanje njih samih i članova njihove obitelji bez traženja naknade od sustava socijalne pomoći dotične države članice. Države članice ocjenjuju te izvore sredstava s obzirom na njihovu prirodu i redovitost te mogu u obzir uzeti razinu minimalnih plaća i mirovina prije podnošenja zahtjeva za dobivanje dugotrajnog boravišta;
- (b) zdravstveno osiguranje protiv svih rizika od kojih su obično osigurani državljani predmetne države članice.

2. Države članice mogu od državljana trećih zemalja zahtijevati da ispune uvjete integracije, u skladu s nacionalnim pravom.

Članak 6.

Javni poredak i javna sigurnost

1. Države članice mogu odbiti odobravanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem zbog javnog poretka i javne sigurnosti.

Pri donošenju odgovarajuće odluke, država članica uzima u obzir ozbiljnost ili vrstu kaznenog djela protiv javnog poretka ili javne sigurnosti ili opasnost koju dotična osoba predstavlja, istodobno uzimajući u obzir trajanje boravišta i postojanje veza sa zemljom boravišta.

2. Odbijanje iz stavka 1. ne smije se temeljiti se na ekonomskim razlozima.

Članak 7.

Stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem

1. Da bi stekao status osobe s dugotrajnim boravištem, državljanin treće zemlje podnosi zahtjev nadležnim tijelima države članice u kojoj boravi. Uz zahtjev se prilažu pisani dokazi određeni nacionalnim pravom kojima se dokazuje da podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete određene u člancima 4. i 5. kao i, ako se to zahtijeva, valjana putna isprava ili njezina ovjerena preslika.

Dokazi iz prvog podstavka također mogu uključivati i dokumentaciju o primjerenom smještaju.

2. Nadležna državna tijela u najkraćem mogućem roku podnositelju zahtjeva daju pisanu obavijest o odluci, a u svakom slučaju najkasnije šest mjeseci od datuma podnošenja zahtjeva. O svim takvim odlukama obavješćuje se dotični državljanin treće zemlje u skladu s postupcima obavješćivanja na temelju odgovarajućeg nacionalnog zakonodavstva.

U izuzetnim okolnostima vezanima uz složenost razmatranja zahtjeva, vremenski rok iz prvog podstavka može se produžiti.

Nadalje, dotičnu osobu obavješćuje se o njezinim pravima i obvezama na temelju ove Direktive.

Sve posljedice nedonošenja odluke do kraja razdoblja predviđenog u ovoj odredbi utvrđuje se nacionalnim pravom odgovarajuće države članice.

3. Ako su ispunjeni uvjeti predviđeni člancima 4. i 5. i ako osoba ne predstavlja prijetnju u smislu članka 6., predmetna država članica odobrava državljaninu treće zemlje status osobe s dugotrajnim boravištem.

Članak 8.

Boravišna dozvola EZ-a za osobu s dugotrajnim boravištem

1. Status osobe s dugotrajnim boravištem stalan je podložno članku 9.

2. Države članice osobama s dugotrajnim boravištem izdaju boravišnu dozvolu EZ-a za dugotrajno boravište. Dozvola vrijedi najmanje pet godina; ona se, na zahtjev prema potrebi, automatski obnavlja po isteku.

3. Boravišna dozvola EZ-a za osobu s dugotrajnim boravištem može se izdati u obliku naljepnice ili posebnog dokumenta. Izdaje se u skladu s pravilima i standardnim predloškom određenim u Uredbi Vijeća (EZ) br. 1030/2002 od 13. lipnja 2002. o utvrđivanju jedinstvenog obrasca boravišnih dozvola za državljane trećih zemalja⁽¹⁾. Ispod naslova „vrsta dozvole”, države članice upisuju „osoba s dugotrajnim boravištem – EZ”.

Članak 9.

Ukidanje ili gubitak statusa

1. Osobe s dugotrajnim boravištem nemaju pravo zadržati status osobe s dugotrajnim boravištem u sljedećim slučajevima:

- (a) otkrivanjem da je status osobe s dugotrajnim boravištem stečen prijevarom;
- (b) donošenjem mjera protjerivanja pod uvjetima predviđenima člankom 12.;
- (c) u slučaju izbivanja s područja Zajednice u razdoblju od 12 uzastopnih mjeseci.

2. Odstupajući od stavka 1. točke (c), države članice mogu predvidjeti da izbivanja duža od 12 uzastopnih mjeseci ili zbog posebnih ili izuzetnih razloga ne povlače za sobom ukidanje ili gubitak statusa.

3. Države članice mogu predvidjeti da osoba s dugotrajnim boravištem ne može zadržati svoj status osobe s dugotrajnim boravištem u slučajevima kada predstavlja prijetnju javnom poretku, s obzirom na ozbiljnost kaznenog djela koje je počinila, ali takva prijetnja nije razlog za protjerivanje u smislu članka 12.

4. Osoba s dugotrajnim boravištem koja je boravila u drugoj državi članici u skladu s poglavljem III. više nema pravo zadržati svoj status osobe s dugotrajnim boravištem stečen u prvoj državi članici kada je takav status odobren u drugoj državi članici u skladu s člankom 23.

U svakom slučaju, nakon šest godina izbivanja s državnog područja države članice koja je odobrila status osobe s dugotrajnim boravištem, dotična osoba više nema pravo zadržati svoj status osobe s dugotrajnim boravištem u navedenoj državi članici.

Odstupajući od drugog podstavka, dotična država članica može predvidjeti da zbog posebnih razloga osoba s dugotrajnim boravištem zadrži svoj status u navedenoj državi članici u slučaju izbivanja tijekom razdoblja dužeg od šest godina.

5. S obzirom na slučajeve iz stavka 1. točke (c) i stavka 4., države članice koje su odobrile status predviđaju pojednostavljeni postupak za ponovno stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem.

⁽¹⁾ SL L 157, 15.6.2002., str. 1.

Navedeni se postupak primjenjuje osobito u slučajevima osoba koje su boravile u drugoj državi članici radi studiranja.

U nacionalnom se pravu određuju uvjeti i postupak za ponovno stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem.

6. Prestanak važenja boravišne dozvole EZ-a za osobu s dugotrajnim boravištem ni u kojem slučaju za sobom ne povlači ukidanje ili gubitak statusa osobe s dugotrajnim boravištem.

7. Ako ukidanje ili gubitak statusa osobe s dugotrajnim boravištem ne dovodi do udaljenja, država članica dozvoljava dotičnoj osobi da ostane na njezinom državnom području ako ispunjava uvjete predviđene njezinim nacionalnim pravom i/ili ako ne predstavlja prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti.

Članak 10.

Postupovna jamstva

1. Moraju se navesti razlozi za svaku odluku kojom se odbija zahtjev za odobravanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem ili se taj status ukida. O svakoj takvoj odluci obavješćuje se dotični državljanin treće zemlje u skladu s postupcima obavješćivanja na temelju odgovarajućeg nacionalnog zakonodavstva. U obavijesti se navode dostupni postupci za korištenje pravnog lijeka i vrijeme unutar kojeg može djelovati.

2. Ako je zahtjev za odobravanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem odbijen ili je taj status ukinut ili izgubljen ili ako boravišna dozvola nije obnovljena, dotična osoba ima pravo koristiti pravni lijek u dotičnoj državi članici.

Članak 11.

Jednaki tretman

1. Osobe s dugotrajnim boravištem uživaju jednaki tretman kao i državljani s obzirom na:

- (a) pristup djelatnostima u okviru zaposlenja i samozaposlenja, pod uvjetom da takve djelatnosti ne uključuju ni povremeno sudjelovanje u obavljanju javne vlasti te uvjetima zaposlenja i radnim uvjetima, uključujući uvjete koji se odnose na otkaz i naknadu;
- (b) obrazovanje i strukovno osposobljavanje, uključujući studentske stipendije u skladu s nacionalnim pravom;
- (c) priznavanje stručnih diploma, svjedodžbi i drugih kvalifikacija, u skladu s odgovarajućim nacionalnim postupcima;
- (d) socijalno osiguranje, socijalnu pomoć i socijalnu zaštitu kako je definirano u nacionalnom pravu;
- (e) porezne olakšice;

(f) pristup robi i uslugama i opskrbi robom i uslugama dostupnima javnosti te postupcima za rješavanje stambenog pitanja;

(g) slobode udruživanja i povezivanja te članstva u organizaciji koja zastupa radnike ili poslodavce ili svakoj organizaciji čiji članovi obavljaju određeno zanimanje, uključujući povlastice koje imaju od takvih organizacija, ne dovodeći u pitanje nacionalne odredbe o javnom poretku i javnoj sigurnosti;

(h) slobodan pristup cjelokupnom državnom području predmetne države članice, u okviru ograničenja predviđenih nacionalnim pravom iz sigurnosnih razloga.

2. Što se time odredaba stavka 1. točaka (b), (d), (e), (f) i (g), predmetna država članica može ograničiti jednaki tretman na slučajeve kada se prijavljeno ili uobičajeno mjesto boravišta osobe s dugotrajnim boravištem, ili članova obitelji za koje ta osoba traži pogodnosti, nalazi na državnom području dotične države članice.

3. Države članice mogu ograničiti jednak tretman prema državljanima u sljedećim slučajevima:

(a) države članice mogu zadržati ograničenja pristupa djelatnostima u okviru zaposlenja ili samozaposlenja u slučajevima u kojima su, u skladu s postojećim nacionalnim zakonodavstvom ili zakonodavstvom Zajednice, te djelatnosti rezervirane za državljane, građane EU-a ili EGP-a;

(b) države članice mogu zahtijevati dokaz o odgovarajućem znanju jezika za pristup obrazovanju i osposobljavanju. Pristup sveučilištu može podlijevati ispunjavanju posebnih obrazovnih preduvjeta.

4. Države članice mogu ograničiti jednak tretman u pogledu socijalne pomoći i socijalne zaštite na osnovne oblike pomoći.

5. Države članice mogu odlučiti odobriti pristup dodatnim pomoćima u područjima iz stavka 1.

Države članice također mogu odlučiti odobriti jednak tretman u odnosu na područja koja nisu obuhvaćena stavkom 1.

Članak 12.

Zaštita od protjerivanja

1. Države članice mogu odlučiti protjerati osobu koja ima dugotrajno boravište samo ako predstavlja stvarnu i dovoljno ozbiljnu prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti.

2. Odluka iz stavka 1. ne donosi se na temelju ekonomskih razloga.

3. Prije donošenja odluke o protjerivanju osobe koja ima dugotrajno boravište, države članice uzimaju u obzir sljedeće čimbenike:

(a) trajanje boravišta na njihovom državnom području;

(b) dob dotične osobe;

- (c) posljedice za dotičnu osobu i članove njezine obitelji;
- (d) veze sa zemljom boravišta ili nepostojanje veza sa zemljom podrijetla.
4. Kada se donese odluka o protjerivanju, osobi koja ima dugotrajno boravište omogućuje se korištenje pravnog lijeka u dotičnoj državi članici.
5. Osobama koje imaju dugotrajno boravište i koje nemaju dostatna sredstva pruža se pravna pomoć pod istim uvjetima koji se primjenjuju na državljane države u kojoj borave.

Članak 13.

Povoljnije nacionalne odredbe

Države članice mogu izdati boravišne dozvole sa stalnim ili neograničenim rokom važenja pod uvjetima koji su povoljniji od onih utvrđenih ovom Direktivom. Takve boravišne dozvole ne daju pravo boravišta u drugim državama članicama kako je predviđeno poglavljem III. ove Direktive.

POGLAVLJE III.

BORAVIŠTE U DRUGIM DRŽAVAMA ČLANICAMA

Članak 14.

Načelo

1. Osoba koja ima dugotrajno boravište stječe pravo boravišta na državnom području države članice koja joj nije odobrila status osobe s dugotrajnim boravištem, za razdoblje duže od tri mjeseca, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u ovom poglavlju.
2. Osoba koja ima dugotrajno boravište može boraviti u drugoj državi članici iz sljedećih razloga:
- (a) obavljanje gospodarske djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe;
- (b) studij ili strukovno osposobljavanje;
- (c) druge svrhe.
3. U slučajevima gospodarske djelatnosti u svojstvu zaposlene ili samozaposlene osobe iz stavka 2. točke (a), države članice mogu razmotriti stanje na njihovu tržištu rada i primijeniti nacionalne postupke s obzirom na zahtjeve za popunjavanje slobodnog radnog mjesta ili obavljanje takvih djelatnosti.
- Zbog politike tržišta rada, države članice mogu dati prednost građanima Unije u odnosu na državljane trećih zemalja, ako tako predviđa zakonodavstvo Zajednice, kao i državljanima trećih zemalja koji zakonito borave i primaju naknade za vrijeme nezaposlenosti u dotičnoj državi članici.
4. Odstupajući od odredaba iz stavka 1., države članice mogu ograničiti ukupan broj osoba kojima se može odobriti

pravo boravišta, pod uvjetom da su takva ograničenja već određena za prihvatanje državljana trećih zemalja u postojećem zakonodavstvu u vrijeme donošenja ove Direktive.

5. Ovo se poglavlje ne odnosi na boravište osoba koje imaju dugotrajno boravište na državnom području država članica:

- (a) kao zaposleni radnici koje je pružatelj usluge uputio za potrebe pružanja prekograničnih usluga;
- (b) kao pružatelji prekograničnih usluga.

Države članice mogu odlučiti, u skladu s nacionalnim pravom, o uvjetima pod kojima osobe koje imaju dugotrajno boravište, a koje se žele preseliti u drugu državu članicu s ciljem obavljanja gospodarske djelatnosti kao sezonski radnici, mogu boraviti u toj državi članici. Na prekogranične radnike također se mogu primjenjivati posebne odredbe nacionalnog prava.

6. Ovo poglavlje ne dovodi u pitanje odgovarajuće zakonodavstvo Zajednice o socijalnom osiguranju s obzirom na državljane trećih zemalja.

Članak 15.

Uvjeti za boravište u drugoj državi članici

1. U najkraćem mogućem roku a najkasnije tri mjeseca nakon ulaska na državno područje druge države članice, osoba koja ima dugotrajno boravište prijavljuje se kod nadležnih tijela te države članice za boravišnu dozvolu.

Države članice mogu prihvatiti da osoba koja ima dugotrajno boravište podnese zahtjev za boravišnu dozvolu nadležnim tijelima druge države članice dok još uvijek boravi na državnom području prve države članice.

2. Države članice mogu od dotičnih osoba zahtijevati da dostave dokaze da imaju:

- (a) stabilne i redovite izvore sredstava dostatne za njihovo uzdržavanje i za uzdržavanje članova njihovih obitelji, bez traženja socijalne pomoći od dotične države članice. Za svaku kategoriju iz članka 14. stavka 2. države članice ocjenjuju te izvore sredstava s obzirom na njihovu prirodu i redovitost te mogu uzeti u obzir razinu minimalnih plaća i mirovina;
- (b) zdravstveno osiguranje koje obuhvaća sve rizike u drugoj državi članici od kojih su obično osigurani njezini vlastiti državljani u dotičnoj državi članici.

3. Države članice mogu zahtijevati od državljana trećih zemalja da poštuju mjere integracije, u skladu s nacionalnim pravom.

Ovaj se uvjet ne primjenjuje ako se od državljana treće zemlje zahtijevalo da ispune uvjete integracije s ciljem odobrenja statusa osobe s dugotrajnim boravištem u skladu s odredbama članka 5. stavka 2.

Ne dovodeći u pitanje drugi podstavak, od dotičnih se osoba može zahtijevati pohađanje tečajeva jezika.

4. Uz zahtjev se prilažu pisani dokazi određenim nacionalnim pravom kojima se dokazuje da dotične osobe ispunjavaju odgovarajuće uvjete, kao i njihova boravišna dozvola za dugotrajno boravište i valjana putna isprava ili njihove ovjerene preslike.

Dokazi iz prvog podstavka također mogu uključivati i dokumentaciju o odgovarajućem smještaju.

Osobito:

(a) u slučaju obavljanja gospodarske djelatnosti, druga država članica može od dotičnih osoba zahtijevati dostavljanje sljedećih dokaza:

i. ako se radi o zaposlenim osobama, da imaju ugovor o radu, izjavu poslodavca da su zaposleni ili prijedlog ugovora o radu, pod uvjetima predviđenima u nacionalnom pravu. Države članice određuju koji se od navedenih oblika dokaza zahtijevaju;

ii. ako se radi o samozaposlenim osobama, da imaju odgovarajuća potrebna sredstva, u skladu s nacionalnim pravom, za obavljanje gospodarske djelatnosti u tom svojstvu, dostavljajući potrebne dokumente i dozvole;

(b) u slučaju studiranja ili strukovnog osposobljavanja, druga država članica može od dotičnih osoba tražiti da dostave dokaze o upisu na akreditiranu ustanovu s ciljem studiranja ili strukovnog osposobljavanja.

Članak 16.

Članovi obitelji

1. Kada osoba koja ima dugotrajno boravište ostvaruje svoje pravo boravišta u drugoj državi članici i kada je obitelj već osnovana u prvoj državi članici, članovima njezine obitelji koji ispunjavaju uvjete iz članka 4. stavka 1. Direktive 2003/86/EZ dozvoljeno je pratiti osobu osobi koja ima dugotrajno boravište ili joj se pridružiti.

2. Kada osoba koja ima dugotrajno boravište ostvaruje svoje pravo boravišta u drugoj državi članici i kada je obitelj već osnovana u prvoj državi članici, članovima obitelji koji nisu navedeni u članku 4. stavku 1. Direktive 2003/86/EZ može se dozvoliti praćenje osobe koja ima dugotrajno boravište ili pridruživanje toj osobi.

3. S obzirom na podnošenje zahtjeva za boravišnu dozvolu, primjenjuju se odredbe članka 15. stavka 1.

4. Druga država članica može tražiti da dotični članovi obitelji svom zahtjevu za boravišnu dozvolu prilože:

(a) svoju boravišnu dozvolu EZ-a za osobu s dugotrajnim boravištem ili boravišnu dozvolu i valjanu putnu ispravu ili njihove ovjerene preslike;

(b) dokaz da su boravili kao članovi obitelji osobe koja ima dugotrajno boravište u prvoj državi članici;

(c) dokaz da imaju stabilne i redovite izvore sredstava koji su dostatni za njihovo uzdržavanje bez traženja socijalne pomoći dotične države članice ili da osoba koja ima dugotrajno boravište ima takve izvore sredstava i osiguranje za njih, kao i zdravstveno osiguranje od svih rizika u drugoj državi članici. Države članice ocjenjuju te izvore s obzirom na njihovu prirodu i redovitost te mogu u obzir uzeti razinu minimalnih plaća i mirovina.

5. Ako obitelj već nije osnovana u prvoj državi članici, primjenjuje se Direktiva 2003/86/EZ.

Članak 17.

Javni poredak i javna sigurnost

1. Države članice mogu odbiti zahtjeve za boravište koje su podnijele osobe s dugotrajnim boravištem ili članovi njihovih obitelji kada dotična osoba predstavlja prijetnju javnom poretku ili javnoj sigurnosti.

Pri donošenju odgovarajuće odluke, država članica razmatra ozbiljnost ili vrstu kaznenog djela protiv javnog poretka ili javne sigurnosti koje je počinila osoba sa stalnim boravištem ili član(-ovi) njegove obitelji, ili opasnost koju predstavlja dotična osoba.

2. Odluka iz stavka 1. ne smije se temeljiti se na ekonomskih čimbenicima.

Članak 18.

Javno zdravlje

1. Države članice mogu odbiti zahtjeve za boravište koje su podnijele osobe s dugotrajnim boravištem ili članovi njihovih obitelji kada dotična osoba predstavlja prijetnju javnom zdravlju.

2. Bolesti koje mogu opravdati odbijanje dopuštenja za ulazak ili pravo boravišta na državnom području druge države članice isključivo su bolesti definirane odgovarajućim primjenjivim instrumentima Svjetske zdravstvene organizacije i druge takve infektivne ili zarazne parazitske bolesti koje podliježu zaštitnim odredbama s obzirom na državljane države domaćina. Države članice ne uvode nove dodatne odredbe ili prakse ograničavanja.

3. Bolesti kojima se osoba zarazila nakon izdavanja prve boravišne dozvole u drugoj državi članici ne opravdava odbijanje zahtjeva za produženje dozvole ili protjerivanje s državnog područja.

4. Država članica može zahtijevati liječnički pregled osoba na koje se ova Direktiva odnosi kako bi se potvrdilo da ne boluju ni od kakvih bolesti iz stavka 2. Takvi liječnički pregledi, koji mogu biti besplatni, ne provode se sustavno.

Članak 19.

Razmatranje zahtjeva i izdavanje boravišne dozvole

1. Nadležna državna tijela obrađuju zahtjeve u roku od četiri mjeseca od datuma njihova podnošenja.

Ako zahtjevu nisu priloženi pisani dokazi navedeni u člancima 15. i 16., ili u iznimnim okolnostima vezanima uz složenost razmatranja zahtjeva, vremenski rok iz prvog stavka može se produžiti za dodatno razdoblje od najviše tri mjeseca. U takvim slučajevima nadležna državna tijela o tome izvješćuju podnositelja zahtjeva.

2. Ako su uvjeti predviđeni člancima 14., 15. i 16. ispunjeni, tada, u skladu s odredbama o javnom poretku, javnoj sigurnosti i javnom zdravlju iz članka 17. i 18., druga država članica izdaje osobi s dugotrajnim boravištem boravišnu dozvolu koja se može produžiti. Ta se boravišna dozvola, na zahtjev, ako se zatraži, može produžiti po isteku važenja. Druga država članica obavješćuje prvu državu članicu o svojoj odluci.

3. Druga država članica izdaje članovima obitelji osobe s dugotrajnim boravištem boravišne dozvole koje se mogu produžiti i koje imaju isti rok važenja kao i dozvola izdana osobi s dugotrajnim boravištem.

Članak 20.

Postupovna jamstva

1. Moraju se navesti razlozi za svaku odluku kojom se odbija zahtjev za boravišnu dozvolu. O svakoj takvoj odluci obavješćuje se dotičnog državljanina treće države u skladu s postupcima obavješćivanja na temelju odgovarajućeg nacionalnog zakonodavstva. U obavijesti se navode dostupni mogući postupci korištenja pravnog lijeka i rok za djelovanje.

Sve posljedice nedonošenja odluke do kraja razdoblja iz članka 19. stavka 1. utvrđuju se nacionalnim zakonodavstvom odgovarajuće države članice.

2. Ako je zahtjev za odobrenje boravišne dozvole odbijen ili ako boravišna dozvola nije produžena ili je ukinuta, dotična osoba ima pravo korištenja pravnog lijeka u predmetnoj državi članici.

Članak 21.

Tretman osiguran u drugoj državi članici

1. Čim dobiju boravišnu dozvolu predviđenu člankom 19. u drugoj državi članici, osobe s dugotrajnim boravištem u toj državi članici uživaju jednak tretman u područjima i pod uvjetima iz članka 11.

2. Osobe s dugotrajnim boravištem imaju pristup tržištu rada u skladu s odredbama stavka 1.

Države članice mogu osigurati da osobe iz članka 14. stavka 2. točke (a) imaju ograničen pristup djelatnostima u okviru zaposlenja koje su različite od onih za koje im je izdana boravišna dozvola pod uvjetima utvrđenim nacionalnim pravom za razdoblje od najviše 12 mjeseci.

Države članice mogu u skladu s nacionalnim pravom odlučiti o uvjetima pod kojima osobe iz članka 14. stavka 2. točke (b) ili (c) mogu imati pristup djelatnostima u okviru zaposlenja ili samozaposlenja.

3. Čim dobiju boravišnu dozvolu predviđenu člankom 19. u drugoj državi članici, članovi obitelji osobe s dugotrajnim boravištem u toj državi članici uživaju prava navedena u članku 14. Direktive 2003/86/EZ.

Članak 22.

Ukidanje boravišne dozvole i obveza ponovnog prihvata

1. Sve dok državljanin treće zemlje nije stekao status osobe s dugotrajnim boravištem, druga država članica može odlučiti odbiti produženje ili ukinuti boravišnu dozvolu te obvezati dotičnu osobu i članove njezine obitelji, u skladu s postupcima predviđenim nacionalnim pravom, uključujući postupke udaljenja, da napusti njezino državno područje u sljedećim slučajevima:

(a) iz razloga javnog poretka ili javne sigurnosti kako je definirano u članku 17.;

(b) ako uvjeti predviđeni člancima 14., 15. i 16. više nisu ispunjeni;

(c) ako državljanin treće zemlje ne boravi zakonito u dotičnoj državi članici.

2. Ako druga država članica donese jednu od mjera iz stavka 1., prva država članica bez odgode i bez formalnosti ponovno prihvata osobu s dugotrajnim boravištem i članove njezine obitelji. Druga država članica o svojoj odluci obavješćuje prvu državu članicu.

3. Sve dok državljanin treće zemlje na stekne status osobe s dugotrajnim boravištem i ne dovodeći u pitanje obvezu ponovnog prihvata iz stavka 2., druga država članica može donijeti odluku o udaljenju državljanina treće zemlje s područja Unije, u skladu s i prema jamstvima iz članka 12., iz ozbiljnih razloga javnog poretka ili javne sigurnosti.

U takvim slučajevima, pri donošenju navedene odluka druga država članica savjetuje se s prvom državom članicom.

Kada druga država članica donosi odluku o udaljenju dotičnog državljanina treće zemlje, poduzima sve odgovarajuće mjere učinkovite provedbe. U takvim slučajevima druga država članica osigurava prvoj državi članici odgovarajuće podatke u pogledu provedbe odluke o udaljenju.

4. Odluka o udaljenju ne smije biti popraćena stalnom zabranom boravišta u slučajevima iz stavka 1. točaka (b) i (c).

5. Obveza ponovnog prihvata iz stavka 2. ne dovodi u pitanje mogućnost preseljenja osobe s dugotrajnim boravištem i članova njezine obitelji u treću državu članicu.

Članak 23.

Stjecanje statusa osobe s dugotrajnim boravištem u drugoj državi članici

1. Nakon podnošenja zahtjeva, druga država članica odobrava status osobe s dugotrajnim boravištem predviđen člankom 7., podložno odredbama članaka 3., 4., 5. i 6. Druga država članica o svojoj odluci obavješćuje prvu državu članicu.

2. Postupak utvrđen u članku 7. primjenjuje se na predaju i razmatranje zahtjeva za status osobe s dugotrajnim boravištem u drugoj državi članici. Članak 8. primjenjuje se za izdavanje boravišne dozvole. Kada se zahtjev odbije, primjenjuju se postupovna jamstva predviđena člankom 10.

POGLAVLJE IV.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 24.

Odredba o izvješćivanju i provjeravanju

Periodično, i prvi put najkasnije 23. siječnja 2011., Komisija izvješćuje Europski parlament i Vijeće o primjeni ove Direktive u državama članicama te predlaže one izmjene koje bi mogle biti potrebne. Ovi prijedlozi izmjena daju se na ponajprije u odnosu na članke 4., 5., 9. i 11. i poglavlje III.

Članak 25.

Kontaktne točke

Države članice imenuju kontaktne točke koje će biti odgovorne za primanje i prijenos podataka iz članka 19. stavka 2., članka 22. stavka 2. i članka 23. stavka 1.

Države članice osiguravaju odgovarajuću suradnju u razmjeni podataka i dokumentacije iz prvog stavka.

Članak 26.

Prenošenje

Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađenost s ovom Direktivom najkasnije do 23. siječnja 2006. One o tome odmah obavješćuju Komisiju.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Države članice određuju načine takvog upućivanja.

Članak 27.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 28.

Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama u skladu s Ugovorom o osnivanju Europske zajednice.

Sastavljeno u Bruxellesu 25. studenoga 2003.

Za Vijeće

Predsjednik

G. TREMONTI